

TeldersStichting

omdat kennis ertoe doet

Prof. mr. B.M. TeldersStichting
De liberale denktank van Nederland

Mauritskade 21
2514 HD Den Haag
Telefoon 070 363 19 48
info@teldersstichting.nl
www.teldersstichting.nl

IBAN NL62INGB0003349769

Met Merkel IV moeten wij op onze tellen passen

Patrick van Schie

De uitslag van het referendum onder de SPD-leden was afgelopen zondagochtend amper bekend – ja tegen de ‘GroKo’ (Grosse Koalition) – of er klonk een luide juichkreet uit het Elysee. De Franse president Macron kon zijn geluk niet op. Een nieuwe CDU/CSU-SPD-regering in Berlijn betekent, mede gelet op het Duitse regeerakkoord, dat de kansen om zijn EU-plannen te verwezenlijken aanmerkelijk zijn vergroot.

Journalisten die niet zelf nadenken droegen driftig de politieke boodschap uit dat de keuze van de SPD voor de ‘GroKo’ de stabiliteit in Europa ten goede komt. Ik waag het te betwijfelen. Macron’s hoofddoel is een EU waarin Parijs en Berlijn het voor het zeggen hebben, of houden, en waarin de noordelijke landen nóg meer gaan betalen voor het gebrek aan financiële discipline in de Latijns- en Orthodox-Europese lidstaten. CDU/CSU en SPD hebben in hun regeerakkoord reeds aangegeven de portemonnee (van de Duitse belastingbetalers) te willen trekken.

Hierop vooruitlopend is onze premier Rutte bezig te polsen of andere kritische kleinere lidstaten – met name Oostenrijk en in Scandinavië – hiertegen een gezamenlijke vuist willen maken, nu zij hun traditionele bondgenoot binnen de EU Groot-Brittannië moeten missen. Het is zaak dat deze landen zich niet door Berlijn laten meesleuren. Niet alleen heeft Merkel bij voorbaat aan de SPD de monetair-financiële degelijkheid weggegeven, zij zal bovendien – zoals alle bondskanseliers vóór haar – als het erop aankomt kleine bondgenoten zoals Nederland als een baksteen laten vallen om Parijs te plezieren. Nederland en onze kleinere bondgenoten zullen dan voet bij stuk moeten houden. Indien de Duitsers meer aan de EU willen betalen gaan zij hun gang maar, maar wij behoren ‘nee’ te zeggen. En dan zal er of toch in de EU-begroting moeten worden gesneden, of de Duitsers en Fransen betalen zelf de verhoogde rekening maar.

Voor die tijd zal er wel veel worden geworsteld tussen de EU-regeringsleiders; van Europese solidariteit zal niets blijken. Wel zullen we er ongetwijfeld veel over horen, uit de monden van Franse en Zuid-Europese politici. Net als in de binnenlandse politiek is ‘solidariteit’ in de EU immers een toverwoord voor wie zelf geld wil hebben en de ander wil dwingen dit op te hoesten.

Mochten Macron en Merkel hun zin krijgen, dan ondergraven zij de EU slechts verder. Een groter bouwwerk in Brussel zal dan immers op nog zwakkere fundamenten komen te staan. De steun onder de burgers uit netto-betalende lidstaten – Nederland voorop, maar ook de bereidheid van *Otto Normalverbraucher* om geld naar het zuiden over te blijven hevelen zal eindig blijken te zijn – voor zulke transfers zal rap slinken, en met die steun tevens de steun voor de EU zelf. En denk maar niet dat in de ontvangende landen de dankbaarheid groot zal zijn. Daar zien ze het als vanzelfsprekend dat landen waar wel voor het geld wordt gewerkt, hun rekeningen betalen. Indien de betalende landen daar voorwaarden en toezicht aan verbinden, reageert men steevast hoogst verongelijkt.

TeldersStichting

omdat kennis ertoe doet

Prof. mr. B.M. TeldersStichting
De liberale denktank van Nederland

Mauritskade 21
2514 HD Den Haag
Telefoon 070 363 19 48
info@teldersstichting.nl
www.teldersstichting.nl

IBAN NL62INGB0003349769

Op de korte termijn – de komende vier jaar – heeft Duitsland weer een regering die op een meerderheid in het parlement kan bogen. Maar dit is niet een coalitie die de Duitse kiezers in september hadden willen voortzetten. De kans is groot dat die kiezers over vier jaar nog harder met de regerende partijen zullen gaan afrekenen dan zij in september al deden. De vraag zal dan zijn of gematigde oppositiepartijen als de FDP of wellicht een nieuwe partij erin slagen de ontevreden kiezers op te vangen, of dat Die Linke en de AfD kunnen gaan incasseren. Bij het laatste scenario hebben Merkel en de SPD-leiding Duitsland zelf ook een slechte dienst bewezen.

Algemeen wordt aangenomen dat dit Merkels laatste termijn zal zijn. Dat is maar goed ook. Merkel heeft haar land en Europa tot nog toe slechte diensten bewezen, door na de kernramp bij Fukushima plotseling de energiewetgeving te wijzigen, door in 2015 met een *Alleingang* de stroom immigranten naar Europa aan te wakkeren en vervolgens mede-lidstaten te kapittelen die weigerden de gevolgen van haar fout te ondergaan, en door nu nog meer eurocentralisme door te drijven. Uit angst voor het onbekende dat er na haar gaat komen klampen de meeste bestuurders in Duitsland en Europa zich aan Frau Merkel vast. Het biedt de houvast van een zinkend schip.

Patrick van Schie is historicus en directeur van de TeldersStichting.